

Kõrgem Kunstikool Pallas

Maaliosakond

„Läbi“

Lõputöö

Caroliina Luhamets

Juhendajad: Pille Johanson MA

Indrek Aavik MA

Tartu 2024

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. ISIKLIKU ARENGU KAARDISTAMINE	4
1.1 Esimene aasta Pallasel	4
1.2 Teine aasta Pallasel	5
1.3 Kolmas aasta Pallasel.....	7
1.4 Neljas aasta Pallasel.....	9
2. TEOSTE ANALÜÜS.....	14
2.1 Maal „Tee ruumi”.....	15
2.3 Maal „Joone peal”	19
KOKKUVÕTE	21
SUMMARY	22
ALLIKAD.....	23

JOONISTE LOETELU

Joonis 1.1 Maalid isikunäituselt “Eluolu”; autori fotod.....	6
Joonis 1.2 Teise isikunäituse avamine; kultuurikeskuse töötaja fotod	9
Joonis 1.3 Juan Narowe; Untitled; 2023; Alzueta Gallery foto	10
Joonis 1.4 Gabrielle Graessle; yee yee; kunstniku foto (Sommer 2020).....	11
Joonis 1.5 Alexandra Dupez; Green Horse; 2024; kunstniku foto	11
Joonis1.6 Anthony Gudahy; A Flaying; Semiose Galerie foto.....	12
Joonis 1.7 Amy Dury; God Bless Strawberry Jam; kunstniku foto.....	13
Joonis 2.1 Maal “Tee ruumi”; 130x130cm; autori foto	15
Joonis 2.2 Maal “Mõtte lagi”; 110x110cm; autori foto	16
Joonis 2.3 Maal “Suhe suurusega”; 110x110cm; autori foto.....	18
Joonis 2.4 Maal “Joone peal”; 90x90cm; autori foto.....	19

SISSEJUHATUS

Astusin Kõrgema Kunstikooli Pallas maaliosakonda 2020. aastal. Olin enesekindel oma isiklikus soovis õppida ja kindla visiooniga omandada uusi teadmisi. Juba esimestel nädalatel sain aru, et minu käeline oskus on puudulik, kunsti tegemine võõras, hinnangu- ja analüüsivõime pealiskaudne. Nii oli, kuid siinkohal tahan märkida, et eelnimetatud isiklikud vajakajäämised ja nendest teadlik olemine, olid tegelikult minu suurimad tugevused ning läbi pingutuse, nägi minu õnneks seda ka Pallas.

Kõik sai alguse Pallasest. Kuna olen suhteliselt ambitsioonikas ning kriitilise mõtlemisega, aeg-ajalt nii enda kui teiste suhteski, siis usun, et tänu sellele õnnestus mul õppida ja kogeda Pallasest nii mõndagi. Kooli saades olin uhke, kuid sisimas teadsin, et raske teekond on ees. See innustas mind algamata õppejõududega sügavamõttelisi vestlusi, mis aitaksid mul rohkem mõista kunsti ja seda ümbritsevat maailma. Lasin neil end vormida, lükata, tõmmata, muuta. Võrdlesin end teistega, kahtlesin endas, kuid tõsiselt alla andmise peale ei mõelnud kunagi. Nii algas minu esimene kooliaasta.

Nelja kooliaasta jooksul, isegi kui hindasin oma tehnilisi oskusi madalaks, juhtus palju head ning mõistsin, et visadus ja tahe ning paras annus enesekriitikat võib kaalukaasi tehnilise tugevusega võrdsustada. 2021. aastal pälvisin Kõrgema Kunstikool Pallas maalikunsti stipendiumi ja toimus minu esimene isikunäitus “Eluolu” Tartu Kunstimajas. Osalesin Young Painters Prize’i võistlusel, kus minu teos jõudis korraldatud ühisnäitusele, Vilnius Picture Gallery’sse. 2023. aasta kevadsemestri veetsin Portugalis, Bragança Polütehnilise Instituudi maaliosakonnas ja korraldasin Bragança kultuurikeskuses oma teise isikunäituse. Kõiki eelnimetatud kordaminekuid pean oma suurimateks õnnestumisteks isikliku arengu teljel.

Järgnevates peatükkides kaardistan märgilisi muutusi oma arengus maalikunstnikuna ning annan ülevaate neljast õpinguaastast Pallasest. Toon välja eriilmelised murdepunktid ja töövõtteid, mis on minu jaoks toimivad ja miks. Analüüsin lõputöö raames valminud teoste visuaalset ja sisulist osa.

1. ISIKLIKU ARENGU KAARDISTAMINE

1.1 Esimene aasta Pallas

Alustasin oma teekonda puhta lehena. Eks mul ole endalgi natuke kõhe tunnustada, et ma tõesti astusin Pallasesse ilma igasuguse teadmised sellest, millega end seon. Hilisematel aastatel mõistsin veelgi enam, kui kitsas oli mu arusaam valdkonnast ja oli lausa piinlik tunnustada, kui suur võhik olin uue kunsti vallas. Kuna mul polnud varasemalt sisulist kontakti kunstiga, selles sfääris tegutsevad lähedasi, sõpru ega tuttavaid, tundsin ennast üsna avatuna kõige suhtes. Kuigi mulle meeldis arutleda ja meeldib siiani ning olin pigem see tüdruk, kes avaldas arvamust, olin siiski väga ebakindel ja teistega võrreldes pidasin end sisimas ikka kehvemaks. Mul polnud väljakujunenud isiklike seisukohti ega hoiakuid ning üritasin lihtsalt õppetöösse sujuvalt sisse elada ning tutvuda kursusekaaslaste, õppejõudude ja kooliruumidega.

Esimene õppeaasta oli suures osas sissejuhatav. Saime lahendada eriilmelisi ülesandeid ja panna proovile oma kujutlusvõime. Õppisin palju praktilisi ja teoreetilisi oskusi - kehaanatomiat, perspektiivi, modelleerimist, kompositsiooni. Kõige eredamalt meenub skulptuuri kursus ja kui palju sellest abi oli. Minu nõrgim külge oli inimese kujutamine ning füüsiline modelleerimine aitas mõista erinevaid lihaseid, kumerusi kehal ja näol.

Usun, et esimesel aastal märgilisi muutusi minu isiklikus arengus ei toimunud. Osaliselt oli selle põhjuseks ka alanud koroonapandeemia, mille tõttu veetsime rohkem aega kodus kui koolis. Mingis mõttes oli see tore, sest olin oma olemuselt üsna kodune inimene ja suhtlemine polnud minu jaoks lihtne. Valisin alati iga oma sõna ja hiljem kahetsesin ikkagi kõike väljaõeldut. Koolis tundsin end ikka natuke kohatuna ja üksteisega harjumine venis minu jaoks pigem mugavalt pikemaks. Keskendusin maalimisele ja kodustele ülesannetele.

Koroonapandeemia oligi esimese aasta keskne teema ning tekitas vastakaid tundeid. Olime palju kodus ja tunnid toimusid läbi veebi ning sellest tulenevalt jäi miski alati puudu. Kuigi ma olin sel hetkel mugavustsoonis ja kodus õppimine oli minu jaoks tuttav, siiski pidevalt lootsin, et üks hetk kõik ikkagi normaliseeruks ja saaksin tervikliku kogemuse ülikoolist ja tudengielust.

1.2 Teine aasta Pallas

Teine aasta algas juba mõnusamalt. Tundsin, et olen kooli sisse elanud, suhtlesin palju Hediga, kursusekaaslasega, kellega olin tutvunud esimesel koolipäeval. Temaga suhtlemine ja kunsti üle arutlemine oli minu jaoks silmaringi avardav ning see oli üksteist innustav periood. Hedi on ülimalt andekas ja silmapaistev. Nähes tema kavandeid, mõtteid ja ideid, suhtumist millegi tegemisse, sain ka mina teatava laengu ning tahtejõu pürgida paremaks. Hediga on veel see lugu, et ka õppejõud jagasid talle palju kiitust ning oma vaashoitud ja sõbraliku olemusega oli ta eeskujuks veel nii mõnelegi kaasõpilasele. Eks ma olin mõned korrad ka kade, et kuidas ikkagi nii on, et tema teeb nii hästi ja mina ei suuda, kuid siis tõlgedasin seda endale teisiti. Mõtte leidsin podcastist “Draftsmen”, kus ühe episoodi teemaks oli kadetus ning inspiratsioon. Täpset pealkirja ei mäleta ja kuna selle õige koha leidmine sadade episoodide seast peale kaht aastat on keeruline, siis lihtsalt proovin meenutada nendepoolset vaatenurka. See kõlas umbes nii: kui kursusel on õpilasi, kes on sinust paremad või vähemalt sa tunned nii, siis see on väärtus. Nendel võib-olla pole võimalik leida huvitavaid tehnikaid, eriilmelisi võtteid või lahendusi kaasõppurite pealt, aga ülejäänute jaoks on priimuse õnnestumised inspireerivad ja nii on ka teistel kergem oma tulemusi parandada. Me mitte ei õpi ainult läbi õppekava, vaid ka läbi oma kursusekaaslaste õnnestumiste ja ebaõnnestumiste. On kursusekaaslast, kelle püüdlikkust ma ei näe ja on neid, kes paistavad silma keskendumisvõimega ja kes proovivad oma tegevust mõtestada.

Pühendusin sel aastal tehniliste oskuste lihvimisele, proovisin arendada enda värvitunnetust, perspektiivitaju ja luua seeläbi sisukaid maale. Olin siis veel tugevalt seotud vanapärase maalilaadiga, kuna ma polnud piisavalt palju näinud uut, kaasaegset kunsti. Maalisin üsna samamoodi nagu maalisid 150 aastat tagasi impressionistid. Tegelikult pole oluline, milline stiil esimestel kooliaastatel maalipildis avaldub. Enamjaolt peegeldub selles kõik, mida oleme varasemalt näinud, milline on silmaring ja kes on olnud mõjutajad. Mind mõjutas minu kodune keskkond. Kasvasin üles Linnamäe mõisas, ümbritsetuna kõigest vanast, mis ühe mõisa juurde kuulub. Minu esimesed maalid, mis õnnestusid, olid mulle samaaegselt ka vastakarva. Ma teadsin, et nendes peitub minu minevik, kuid teadsin ka seda, et see ei jää mind defineerima. Ütlesin endale juba siis, et ma lihtsalt hetkel ei oska teisiti, et see on mulle omal moel sisse kodeeritud ja sellest väljamurdmine võtab aega. Olin seal, kus ma tegelikult olla ei tahtnud, aga teistmoodi veel ei osanud. Kuigi ma maalisin palju ja olin ikkagi uhke

oma õnnestumiste üle, siis üleüldine pilt minust ja sellest, millisena ennast esitlesin, erines sellest, kes ma kunstnikuna olla soovisin või sisemiselt olin.

Joonis 1.1 Maalid isikunäituselt “Eluolu”; autori fotod

Lahkheli võimendas ka see, kui pälvisin Pallase maalikunsti stipendiumi ja mu toonased maalid jõudsid Tartu Kunstimaja näitusele “Eluolu” (vt joonist 1). Mäletan ülevoolavat rõõmu ja uskumatust, et kuidas ikkagi on võimalik selliste vanapäraste maalidega jõuda nii kaugemale. Ühe noore kunstniku jaoks on see suurim tunnustus ja võimalus silma paista ka väljaspool kooli. Konflikt minu enese sees aga kasvas. Minu vanapärast stiili tegelikult ei hinnatud ning seda signaali sain kohati ka kooli õppejõududelt. Otseselt see mind ei morjendanud, kuna ma ise samuti seda kõrgelt ei hinnanud, kuid kui minu ees terendas stipendium ja tulev näitus, oli see isiklikust vaatenurgast keeruline olukord. Vanaaegset kunsti hindavad üldjuhul vaid kunstivõhikud, kuna see on hea ja turvaline, kuid kunstiteadlasi selline kunst ei veena. Valdavalt pruunil domineeriv värvipalett, kohati romantiline, impressionistlik, nautuurist maalitud vaikeelu paneb tänapäeva konteksti arvestades kahtlema teoste sobilikkuses - seda on tehtud, nähtud ja aeg on edasi liikunud. Ka ma ise olin sellest väsinud, kuid kui pintslit kätte võtsin, tuli ikka nii, just nagu briti skulptor Cathy de Monchauxi on öelnud: “mõned inimesed loovad ja siis mõtleavad, ja mõned inimesed mõtleavad ja siis loovad” (Jugapuu 2017 :7).

Stipendiumi ja näitusega kaasnes muidugi ka palju kiitust ning maalid tõid justkui värskust tänapäeva ülekontseptualiseeritud kunsti kõrvale. Sellel hetkel olime lahti saanud koroonapandeemiast, kuid alanud oli Ukraina sõda ning kodu olemuse mõtestamine, mis oli näituse kandev teema, tõi Tartu Kunstimajja rohkem hellust kui ärevust. Tuttavad motiivid,

üheselt mõistetavad ning ilma sügava teooriata maalid toetasid kodususe ja turvalisuse tunnet. Arvan, et näituse õnnestumine oligi tingitud õigel hetkel õigesse konteksti sattumisest ning seda tajuti vajalikuna.

Teise aasta lõpuks otsustasin tuttavalt teelt kõrvale astuda ja otsida uusi väljundeid, avardada silmaringi ja asuda oma stiili otsingule, millele suudaksin pühenduda ja mille üle tunneksin päriselt uhkust. Sain aru, et just mulle endale peab meeldima see, mis ma teen ja ma ei tohi lasta end liialt mõjutada kõigi teiste arvamustest või hoiakutest.

1.3 Kolmas aasta Pallases

Kolmas aasta algas põhjaliku eneseotsinguga. Hakkasin teadlikumalt tähelepanu pöörama sellele, milliseks soovin end kujundada, kellel lasen end mõjutada ning milliseid kunstnikke tõsiselt võtan.

Otsin esteetikat ja omanäolisust, perspektiivi, mis püüab ületada vormi esimest kihti - ettearvamatut ja uudset lähenemist, mis jõuab seeläbi teistesse sügavustesse. Hindan teatavat modernsust, kujundite ja kujutiste muutumist ning üllatusi maalipildis – kõike, mis kunsti kaudu esitab väljakutseid ja muudab midagi tähelepanuväärseks.

Internet on teinud võimalikuks kogeda kodust väljumata laia valikut eriilmelist kunsti, mida pakuvad äpid ja galeriide veebilehed. Loomulikult on näituste füüsiline külastamine minu jaoks samuti oluline, kuid olen nüüd valivam ja igasugust kunsti vaatama ei torma. Kunstimaailm on tohutult suur ning sealt võib leida äärmuslikult erineva taseme, oskuste ja taustaga kunstnikke. Meeletu hulk kunstiga seotud inimesi ja teoseid, mille vahel valimiseks olen pannud paika kindlad kriteeriumid, mille järgi orienteerun. Kõike kogeda on nagnii võimatu ja ma väärtustan enda aega.

Esialgu uurin kunstniku kohta - tema kontseptsiooni ja seda, kuidas ta end esitleb, kui aktiivne ta on ja milliseid näitusi ta on varasemalt korraldanud või millistel osalenud. Teiseks olen õppinud usaldama galeriisid, kes on samuti aktiivsed ning hoolitsevad selle eest, et koduleht oleks lihtne, arusaadav ning loetav. Lähtun ka veebilehe kasutajasõbralikkusest, kunstnikke väärtustavast hoiakust ning näituste kavade aastate lõikes. Siinkohal tooksin

välja Hispaania galerii Alzqueta Gallery ja Ameerikas Massachusetts tegutseva galerii Pulp. Eestis teeb väga head tööd näites Kogo galerii.

Halvimaks viisiks inspiratsiooni otsida on kasutada äppe, mis piirduvad minu varasema tarbimiskogemuse põhjal kohandatud visuaalidega ning vähendavad võimalust leida midagi uut või eriilmelist. Sellised platvormid on näiteks pinterest ja instagram, mille abil paljud noored kunstnikud oma visuaale esitavad ning peab olema väga oskuslik, et selle tohutu hulga keskpärase kunsti seast enda jaoks kõnetav üles leida. Sel põhjusel kasutan neid allikaid üha vähem insipiratsiooni otsimiseks ning säilitan nähtu osas kriitilise pilgu. Olen varasemalt mitmeid kordi libastunud ja teinud seal esitletust ajendatult ühed oma kehvemad tööd, kuna nähtu tundus esialgu huvitav ja uus. Kuigi see oli osaliselt ka kasulik kogemus, aidates mul mitmed erinevad suunad läbi katsetada, proovida uusi tehnikaid ja õppida tundma materjalide omapärasid ning avastada selle käigus iseennast.

Enda silmaringi avardamiseks otsustasin kolmanda aasta teisel semestril end proovile panna välisõppes ja veetsin kevade Portugalis, Bragança Polütehnilise Instituudi maaliosakonnas. Kuna olin juba alustanud oma varasemast kunstistiilist irdumisega, siis Portugalist veedetud aja jooksul süvenes see soov veelgi enam. Läksin sinna täis indu õppida ning minu ootused kooli suhtes oli kõrged, kuid ei läinud kaua, kuni mõistsin, et kool minu jaoks suuri muutusi ei too. Sealsed maalikunsti tudengid olid meie omadest märksa vähem informeeritud. Tundsin, et Pallas hoolitseb vastutustundlikumalt selle eest, et tudengid saaksid vajalikud teadmised ja oskused, kui ainult ise õppimise nimel natuke vaeva näha. Minus tekitas kõhedust mõte, et mis nendest Portugali noortest pärast kooli lõppu edasi saab. Ma ei leidnud seal endale mõttekaaslast nagu Hedi, kes mind läbi aastate Pallases inspireerinud on, või teised koolikaaslased nagu Kadri Kalve ja Karoliina Tomasson, kes on samuti mulle eeskujuks olnud. Braganca koolis ei olnud mul kedagi, kellega koos maalida, sest kõik tegelesid muude asjadega. Valdav ükskõiksus tuleviku osas nii õppejõudude kui ka üliõpilaste hulgas, viis mind arusaamani, et olen ise kõige eest vastutav. Hiljem hindamistel ei suutnud ma oma silmi uskuda, kui vähe suudetakse viie kuuga ära teha.

Kirjeldatud kogemus pani mind sügavalt mõtlema selle üle, kes ma kunstnikuna olen ja mida ma enda karjääri jaoks teha saan. Hoolimata sealse kooli laisast tempost maalisin palju ning lõpuks tekkis töödest komplekt, millest sündis teine isikunäitus. Läbi katsumuste ja kõhklaste avasin Bragança kultuurikeskuses näituse “Igaüks elab omas maailmas”, mida ma ei pea enda

parimaks, kuid mille üle olen sellegipoolest uhke. Ambitsioon kõike ise teha oli suur hoolimata keelebarjäärist, tutvuste puudumisest, kultuurilistest erinevustest ja ressursi nappusest. Kahjuks on jäädvustused avamisest kesised, kuid annavad veidike aimu sellest märgilisest sündmusest (vt joonist 2). Vastukaja näitusele oli positiivne ning nii mõnigi õppejõud tänas, et tõin kursusekaaslastele uut hingamist ja uut visiooni.

Joonis 1.2 Teise isikunäituse avamine; kultuurikeskuse töötaja fotod

Tagasivaates võib öelda, et kolmas aasta oli iseseisvumise aasta. Mõistsin, et mitte keegi ei tee minust kunstnikku, ei Pallas ega miski muu, kui ma ise selle nimel vaeva ei näe. Tuleb lubada endal muutuda ja õppida juurde. Mõistsin, et kunsti tegemist ei tohiks pidevalt defineerida kui naudingut, sest sellele eelneb palju muud, millega tuleb toime tulla: enese sisse vaatamine, pidev ümbertõlgendamine, isiklike oskuste lihvimine, kiituse ja laitude defineerimine ja mõistmine. See on suur töö, millega kaasneb küll palju positiivset - empaatilisust teiste ja enda suhtes - kuid seda kõike luua ning sõnu kasutamata defineerida pole lihtne.

1.4 Neljas aasta Pallasel

Läbi nelja aasta olen tegelenud oma isikliku maalipildi kujundamisega ning üritanud leida enda käekirja. Tunnen, et kaldun olema kunstnik, kes võtab kunsti loomist väga isiklikult. Üritan luua enda jaoks läbimõeldud teosed - oma elust, lähedastest, ümbritsevast keskkonnast. Kuigi lähtun pildi loomisel isiklikust kogemusest - visandan, kavandan, mõtlen läbi värvipaleti ning üritan hoida maalipildis teatavat äratuntavust oma varasemate töödega, olen nüüdseks lõpetanud endalt pideva pärimise - miks teen nii nagu teen?

Kolm aastat olin süvenenud sellesse, kuidas end muuta ja kuhu end täpsemalt positioneerida. Olen proovinud mitmeid kunstistiile ja katsetanud mitmete kunstnike töövõtteid ning

proovinud näha kõiges enda ümber võimalikku uut teost. Toon alljärgnevalt välja mõned kunstnikud, kes on aidanud mul leida maalipildilist vabadust ning kelle stiil on mind ühel või teisel viisil mõjutanud.

Mind paelub Juan Narowé. Tema teoste vormikeel on lihtne, peaaegu lapselik, stiililt puhas (vt joonist 3). Nagu mina, kõigub ka tema vana ja uue vahel, lisades oma teostele juba olemasolevaid fragmente ja neid modifitseerides. Mulle meeldib tema mängulisus, värvi tihedus ja joone paksus. Näen tema maalipildis tugevat kontrastsust, värvi ja vormi omavahelist seost. Iga teos formuleerib vaatajas isiklikke mõtteid, kuidas maalipildis värv ja vorm omavahel suhestuvad, kes on teose pea- ja kõrvaltegelased.

Joonis 1.3 Juan Narowe; Untitled; 2023; Alzueta Gallery foto

Gabrielle Graessle on samuti väga lapselik ja värviline (vt joonist 4). Ta kirjeldab ennast nii : “Ma joonistan palju, kõike, mis mind ümbritseb. See, mida ma näen, mis mind huvitab, muutub vormiks: uudised, filmid, raamatud. Samuti tunded, pildid lapsepõlvest tänapäevani. Kõik, mis mind ümbritseb, siseneb visuaalselt minu joonistustesse, ilma piiranguteta. Edasises protsessis arendan oma joonistuste ideed maalideks.”(Sommer 2020) Olen ka ise proovinud ammutada inspiratsiooni kõigest, mis mind ümbritseb. Kritseldan ja lihtsustan objekte, nähtusi, inimesi, loomi ning hiljem valin välja need, mis jõuavad maalipilti. Mulle meeldib, kui säilib loomingulisus, tekib uus vorm, kujutis millestki tuttavast ning ilmselt on see ka põhjus, miks Gabrielle mind inspireerib.

Joonis 1.4 Gabrielle Graessle; yee yee; kunstniku foto (Sommer 2020)

Alexandra Duprez on kunstnik, kes juhib tähelepanu ja mõtte uuele tasandile (vt joonist 5). Märkan, et tema töid vaadates tekivad mul värsked ideed, seosed, mida varasemalt pole täheldanud. Tema tööd on inspireeritud Austraalia aborigeenide maalidest. Pildid loovad fantasmagoorilise unenäolise maailma, täis jõudu ja vägevust, kus elavad rahutuks tegevad olendid, takerdunud kujundid, topeltsilmad kusagil figuratsiooni ja abstraktsiooni vahepeal. Mulle tundub, et kõigile eestlastele on tuttavlik näha ja kogeda eesti pärimust ja kultuuri põimituna erinevate kunstivormidega. Isegi kui Alexandra teosed ei ole eestlastega seotud ning tööd on pigem omal moel modernsed, on nendes minu jaoks vägi, mida olen näinud ka eesti etnofuturistlikus laadis tegutsenud kunstnike - Kaljo Põllu ja Kristjan Raua ning hetkel tegutseva Epp Margna teostes.

Joonis 1.5 Alexandra Duprez; Green Horse; 2024; kunstniku foto

Anthony Cudahy on kujundlik maalikunstnik, kelle õrnad stseenid paljastavad elu nüansirikkad keerukused (vt joonist 6). Meisterlikes kompositsioonides loob ta maailma

rääkimata lugudest, intiimsetest hetkedest ja romantilistest žestides. Isiklikud ja poeetilised Cudahy figuurid ühinevad ühise atmosfääriga keskkonda. Olen temast ajendatult hakanud tähelepanu pöörima visandamisele, mis põhineb filmikaadritel, elulistel hetkepiltidel ning vanadel fotodel. Cudahy naaseb ikka ja jälle oma visandatud piltide juurde, et luua seoseid tekkinud ideedest ja kontseptsioonist. Maalides samast figuurist või stseenist mitu versiooni, muudab ta igas töös mõõtmeid, meediat, kärbib ja loob uusi narratiive.

Joonis1.6 Anthony Gudahy; A Flaying; Semiose Galerie foto

Koolitee keskpaigas jälgisin palju ka Amy Dury tegemisi ja sain temaltki palju inspiratsiooni (vt joonist 7). Hetkel olen tema maali retoorikast irdunud, kuid siiski tooksin ta välja, kuna ta mängib minu kujunemisloos samuti suurt rolli. Amy Dury on kaasaegne kunstnik, kes elab Ühendkuningriigis Brightonis. Tema tööd on enamasti kujundlikud - portreed mille põhiteemadeks on süütus, vabadus, sõprus, perekond. Ka tema stiil on kasutada tööde alusmaterjaliks vanu fotosid ja filme, otsides ja visandades figuure ning stseene. Tema töödes on olulisel kohal värv, mis aitaks ka minul muutuda värvivalikul julgemaks ja eksperimenteerivamaks. Värvil on tema jaoks defineeriv omadus, mis annab teatava emotsiooni ja signaali ning põimib omavahel tänapäeva elu aktuaalseid teemasid ja pingeid.

Joonis 1.7 Amy Dury; God Bless Strawberry Jam; kunstniku foto

Erinevad kunstnikud, nende lähenemine loomisele ja sellest väljakujunenud stiil on aidanud mul mõista, et iga asi, mõte, idee, elus või eluta olend, tunne, sättumus, kogemus, hoiak võib olla teose ajendiks. Ma usun siiralt, et mitte midagi head ei sünni läbi täieliku juhuse. Miski peab olema kavatsatud, et asi saaks lõpuks siduva tähenduse. Pallase vilistlase, Karoliina Tomassoni (LEND 2023: 38) lõputöö teema oli “Juhuslikus maalikunstis” ning ta ütles nii: “Usun, pea igas maalis on teatud määral sees juhuslikkus, kuid selle töö raames huvitavad mind need tehnikad ja meetodid, mis hõlmavad endas juhuslikku ulatust suurel määral.” Mind pani mõtlema vajalikkus jätta kõik juhuse hooleks, nii suurel määral kui võimalik. Eksisteerib palju kunstnike, kes maalivad järgides intuitsiooni ja usaldavad protsessi, aga kas selliselt töötamine alati ennast õigustab?

2. TEOSTE ANALÜÜS

Nelja aasta jooksul olen läbi proovinud mitmeid lähenemisi ja töövõtteid. Esimesed aastad olid kõige juhuslikumad - haarasin pintsli, värvi ja lõuendi, sündis maal. Enamjaolt oli kõik õppimise eesmärgil ja tuli olla julge pealehakkamisega. Sel ajal ei saanud minult väga sisukaid põhjendusi, miks teatud pintsliilöögid, värvilaigud või kujutised maalipilti jõudsid.

Kolmandast aastast algasid minu sügavamad otsingud, miks ma üldse midagi teen, mida öelda tahan ja mis kõnetab. Sellel perioodil tundsin ennast kõige suhtes eksinuna. Mulle meeldis kõik ja samas mitte miski. Tundsin, et enda teadlikult paigutamine mingi esteetika valdkonda pole õige, kuid sisimas siiski soovisin kuhugi kuuluda ja luua läbi valitud narratiivi. Mingis mõttes oli minu soovis inimlik iva, me kõik, ka muudes valdkondades tahame kuuluda kuhugi ja tunda ennast seeläbi turvaliselt, kuid kunsti puhul see nii ei peaks olema. Olen aru saanud, et mida omapärasem ja leidlikum ma olen, seda parem.

Kuhu ma siis soovin kuuluda ja millest soovin rääkida? Kui varasemalt üritasin end pidevalt kindlasse valdkonda sobitada nagu pusletükki, siis nüüd tegelen teemadega, mis kõnetavad mind isiklikul tasandil ning mis näitavad mulle minu maalides mind, sellisena nagu ma olen, ilma häbenemata. Võibolla olengi kohati liiga enesekeskne, kuid teisalt annab see mulle vabaduse olla ja teha seda, mida tahan. Mulle on hakanud meeldima mõte esitleda end pidevalt muutuva kunstnikuna, sest inimesena ma seda ju olen. Kuna otsin oma maalisisennast, siis mulle meeldis üks mõtisklus, mille Liisa Jugapuu (2017: 6) oma bakalaaurusetöös välja tõi: “vastupidiselt selle üksluse ja tüütu mõtte asemel, et ‘kunst küsib küsimusi’ on Joseph Korner selle ümbermõtestanud ja läheneb samale teemale teisest küljest: “siin on vastus, mine ja otsi küsimus”

2.1 Maal „Tee ruumi”

Joonis 2.1 Maal “Tee ruumi”; 130x130cm; autori foto

Et ruum saaks tekkida, on vaja esi- ja tagaplaani, valgust ja varju. Minu eesmärgiks oli lahendada pilt nii, et tekiks ruumitunnetus, kuid vabas vormis. Värv erksus ja varjud toovad sisse valguse, nii nagu seda koolis mulle õpetati. Kuigi proovisin tugineda õpitule, hoidsin maalipildis enda jaoks siiski teatavat vabadust ja põnevust.

Ma ei proovinud siia peita sügavmõttelist sisu, vaid lasen pildil rääkida igauhega omal moel. Võibolla tekitab see küsimusi või hoopis leidub selles vastuseid. Vabadus vaadata nii nagu on soov. Isiklikult olen oma tulemusega rahul, kuna näen siin midagi, mida täpselt sõnadesse panna ei oska. Minu jaoks ongi maalipildis esinev salapära põnevam kui kivisse raiutud tähendused. Mind kõnetab värvide omavaheline paigutus, abstraktsus ning sisse põimunud killud pärismaailmast. Mulle meeldib, et maalil pole võimalik kindlaks määrata, mis on valesti ja see mõjub pigem värskendavalt. See on minu ruum ja tunne, milles säilis vabadus

nii katsetamiseks kui ka ruumiga manipuleerimiseks ning vaataja saab lähtuda oma vaatepunktist.

See maal oli minu lõputöö komplektis esimene ning mingis mõttes ankruks kogu komplektile. Kuigi kõik järgnevad maalid on omamoodi ja eriilmelised, olen üritanud säilitada töodes sarnase tehnilise lahenduse. Puhtad pinnad ja detailid, kohatine maalilisus, mille keskmes on kujutis.

2.2 Maal „Mõtte lagi”

Joonis 2.2 Maal “Mõtte lagi”; 110x110cm; autori foto

Teos sündis läbi soovi kujutada naist, suure ja tugevana. Tahtsin teha midagi sarnast Kalevipojale, kuid omas võtmes ja modernsemana. Et miski natukenegi eristuks maalipildis sellest, mida oleme juba näinud, proovisin oma kollasele tegelasele välja mõelda huvitavat poosi. Lähtusin esilagu pildi formaadist ning võimalikust ruumilahenduseest. Pildile tekkis

esiplaan, kesk- ja tagaplaan. Panen tähele, et hetkel on minu nõrgaks kohaks pildi sügavus. Kuigi üritan seda omal moel üles ehitada, jääb sügavus siiski realiseerimata.

Kuigi selles teoses on kohti, mida saaks maalida paremini, on ta siiski eesmärgipärane. Sellisena, nagu ma teda ette kujutasin, ta ka välja näeb ning seetõttu pean tööd õnnestunuks. Mida rohkem ma maalin, seda enam tekib mul teatav enesekindlus selle suhtes, kuidas ma mingeid lahendusi enda peas ette kujutan ja kuidas reaalsuses nad mõjuda võiks. "Mõtte lagi" kavand oli 10x10cm suur ning ainuke asi mis ma hiljem teosele juurde lisain, oli vasakpoolne sinine akna ala. Kõik muu säilis nii nagu plaanisin.

Kui ma mõtlen teose sisulise poole peale, näen selles mingit sorti iseseisvumist. Näen ennast ruumis, kuhu ma tegelikult enam ei mahu ja mis teisalt tänu minule, siiski veel üleval püsib. Kas jään siia või lasen minna?

2.3 Maal „Suhe suurusega”

Joonis 2.3 Maal “Suhe suurusega”; 110x110cm; autori foto

Peale kollast naist, tuli punane. Ka temal on oma jõud ja vägi ning teisalt, õrnus. Kõik naiselik, mis avaldub siin maalipildis, on minu jaoks seotud rasedusega. Olen lõpetamas kõrgkooli ning üks eluperiood on läbi saamas, kuid kohe-kohe on algamas uus. Minu sees toimub nii füüsiliselt kui vaimselt palju, tunnen ennast suure, tugeva ja hõõgavana.

Selle maali loomisel olin üsna enesekindel, kuna “Mõtte lagi” valmis sujuvalt ja probleemivabalt. Minu üllatuseks on sarnase tulemuse saavutamisel punane värv märksa keerukam kui oli kollane. Punane on kohati piisavalt hele, et jätab esimese ja teise kihi vahele silmnähtava erinevuse. Teisalt on punane jällegi niivõrd tume, et varjukohad ei pruugi hiljem välja paista või olla meeldivalt eristatavad.

2.3 Maal „Joone peal”

Joonis 2.4 Maal “Joone peal”; 90x90cm; autori foto

Maalil olen kujutanud enda elukaaslast meie maakodus. Ta on olnud mulle toeks läbi nende nelja aasta ning tema arvamus on mulle oluline. Joone peal defineerib minu jaoks stabiilsust, töökust, lihtsust ja kannatlikkust. Selle töö teostamisel oli mulle eesmärgiks luua midagi harmoonilist, nii värvipaleti kui kompositsiooni näol.

See maal tõi endaga kaasa palju positiivset. Minu jaoks täiesti uudne värvilahendus, mis on silmale meeldiv ja omapärane. Ma ei mäleta, et oleksin varem selliseid värve maalipidis katsetanud. Tihtipeale kõige ettearvamatumad kavandid ja valikud võivad endaga huvitavaid üllatusi kaasa tuua. Ma ei eeldanud selle teose loomisel, et sünnib midagi erilist, kuid kogu komplektist meeldib ta mulle kõige enam. Võibolla on selle põhjuseks ka reaalsus, et olen siin kujutanud enda lähedast. Siiski on sarnasust raske märgata, sest olen üpris palju

lihtsustanud ning see võiks olla kes iganes. Üldsegi pean lihtsustamist omamoodi oskuseks, tuua välja see kõige olulisem ja jätta välja kõik ebahuvitav. Ka selles maalis otsisin võimalusi mängulisteks lahendusteks, nii varjude kui esi- ja tagaplaani osas ning olen rahul, et jõudsin endale meelepärase tulemuseni.

KOKKUVÕTE

Minu lõputöoks kujunes läbilõige neljast aastast Pallasest – enesearengu kaardistamisest teoste visuaalse tõlgendamiseni. Jutustasin avatult ja ausalt, kuidas end ja oma tundeid nende nelja aasta jooksul defineerisin. Kunst on minu jaoks alati olnud midagi isiklikku. Proovin alati pöörata tähelepanu sellele, mis toimub minu ümber ja sees. Panin kirja selle perioodi oma elus, et mõista nüüdseks tekkinud tervikut. Ühelt poolt melanhoolne ja nostalgiline ning teisalt analüüsiv ja seoseid otsiv lõputöö on minu enese jaoks hea tagasipilk peagi lõppevale stuudiumile.

Ka minu hinnang nii enda kui teiste suhtes kasvas ja arenes avatumaks. Kõik protsessid, mida tundsin ning mis panid mind otsima mind ennast, on olnud loomulik kulg ning usun, et iga kunstnik kogeb neid omal moel. Sarnaseid protsesse tuleb tulevikus veelgi läbi elada, kuid siis on nende tulemiks midagi muud. Osa mõtteid jäävad mind defineerima, kujundades minu hoiakuid kunsti suhtes ning teine osa ammendab end ning kaotab oma olulisuse. Üht ma julgen väita - minust poleks saanud sellist kunstnikku nagu olen praegu ilma Pallaseta.

Kunstnikuks olemine tähendab minu jaoks pidevat enda ja maailma vahelist peegeldamist. Kunst on nii tagasivaatav kui ka tulevikku piiritlev, seisukohatundlik ja avatud. Minu lõputööst sai meenutuse ja hetkelise olu sümbioos. Ma jään alati väärtustama kõike, mis kaasnes Pallasest õppimisega, meenutama lähedaseks saanud inimesi ja kooliruume ning olen tänulik, milliseks see mind kujundas. Tunnen, et jalgealune on stabiilne ning olen valmis astuma iseseisvalt edasi.

SUMMARY

My thesis became a cross-section of four years at Pallas – from mapping personal development to the visual interpretation of works. I openly and honestly narrated how I defined myself and my feelings during these four years. Art has always been something personal for me. I always try to pay attention to what is happening around and within me. I documented this period of my life to understand the whole that has now emerged. On one hand, a melancholic and nostalgic, and on the other hand, an analytical and connection-seeking thesis serves as a good reflection for myself on the soon-to-be-completed studies.

My appreciation for both myself and others grew and developed to be more open. All the processes I felt and which made me seek myself have been a natural progression, and I believe every artist experiences them in their own way. Similar processes will have to be lived through in the future, but their outcomes will be different. Some thoughts will continue to define me, shaping my attitudes towards art, while others will exhaust themselves and lose their significance. One thing I dare to say – I wouldn't have become the artist I am now without Pallas.

Being an artist means for me a constant reflection between myself and the world. Art is both retrospective and future-defining, opinion-sensitive and open. My thesis became a symbiosis of remembrance and the current state. I will always value everything that came with studying at Pallas, remembering the people and school spaces that became close, and I am grateful for how it shaped me. I feel that my footing is stable and I am ready to step forward independently.

ALLIKAD

Dupez, A. Green Horse [WWW]

<https://www.instagram.com/p/C32kmVPoJxF/?hl=en> (22.02.2024).

Dury, A. God Bless Strawberry Jam [WWW]

<https://www.amydury.com/gallery/paintings/#gallery/53eab228df11431d02223f33ce5c3640/354> (21.02.2024).

Graessle, G. yee yee [WWW]

<https://mottprojects.com/gabriellegraessle/> (20.02.2024).

Gudahy, A. A Flaying [WWW]

<https://grimmgallery.com/artists/112-anthony-cudahy/works/22859-anthony-cudahy-a-flaying-2022/> (03.03.2024).

Jugapuu, L (2017). KÕNE. Eesti Kunstiakadeemia Vabade kunstide teaduskond Maali õppetool. Tallinn [Magistritöö] [WWW]

https://www.artun.ee/app/uploads/2017/10/Liisa_Jugapuu_maal.pdf (14.01.2024).

LEND 2023. Tomasson, K. Juhuslikkus maalikunstis - eksperimenteerimine määramatuse piiriga. [WWW] https://pallasart.ee/wp-content/uploads/2023/06/lennuraamat-trykki_compressed.pdf (15.03.2024).

Narowe, J. Untitled [WWW]

[https://ocula.com/art-galleries/alzqueta-gallery/artworks/juan-narowe/untitled-\(15\)/](https://ocula.com/art-galleries/alzqueta-gallery/artworks/juan-narowe/untitled-(15)/) (15.02.2024).

Podcast “Draftsmen” [WWW]

<https://www.youtube.com/c/Draftsmen> (10.04.2024).

Sommer, E (2020). In the Studio: Gabrielle Graessle. Mott Projects. [WWW]

<https://mottprojects.com/gabriellegraessle/> (20.02.2024).